

BESLUT

2019-11-11

Dnr: 19/02141

SAKEN

Morgonstudion, SVT1, 2019-06-27, kl. 7.00, inslag om en bild på döda migranter; fråga om opartiskhet och mediets genomslagskraft

BESLUT

Inslagen frias. De strider inte mot kravet på opartiskhet eller bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

INSLAGEN

I tre inslag i programmet *Morgonstudion* visades en bild på en pappa och hans barn som hade drunknat i en flod på gränsen mellan USA och Mexiko.

Det första inslaget hade rubrikerna ”Migration – Direkt om situationen vid gränsen” och ”Bilderna som chockar världen”. Programledarna introducerade inslaget enligt följande.

(Pgl 1) – Det ska handla om migrantströmmarna mot USA och en bild som väckt stor uppmärksamhet. Vi vill varna för den här bilden. Den visar en pappa och hans tvååriga dotter som har drunknat på gränsen mellan USA och Mexiko. (Pgl 2) – Ja, på mage, precis vid strandkanten av Rio Grande så ligger [personnamn] från El Salvador tillsammans med dottern [personnamn]. Och den här bilden sprids nu som en löpeld över världen och väcker starka reaktioner. Inte minst på president Donald Trumps migrationspolitik.

Samtidigt visades bilden på den avlidna pappan och barnet som låg bredvid varandra, med barnet innanför pappans tröja, på mage i vattnet vid strandkanten. Deras ansikten var vända nedåt i vattnet.

Därefter berättade en utrikesreporter om bakgrunden till händelsen och beskrev den stora uppmärksamhet bilden fått i USA. Reportern sa bland annat följande.

Det är ju helt omöjligt att inte beröras av en sådan här bild och vare sig man frågar en, vilken fanatiker på vilken politisk sida som helst i USA så känner ju alla samma sak i magen när man ser bilden. Så det har vi hört väldigt väldigt mycket. Nyhetskanalerna, tidningarna här, webbsidorna här, alla har publicerat bilden, diskuterat den under de senaste timmarna och under senaste dygnet.

Sedan fortsatte inslaget med ett samtal om bland annat migrantsituationen i USA.

Ett senare inslag i *Morgonstudion* hade rubrikerna "Bilderna från Rio Grande sprids över världen" och "Hur påverkar nyhetsbilden debatten?". Programledaren sa följande.

Vi vill varna återigen då för starka bilder. [...] Frågan är hur en bild på ett barn kan påverka opinionen och den politiska debatten för de återkommer ju i tider av konflikt och katastrof. Från Vietnam, från inbördeskriget i Nigeria, ifrån medelhavet.

Samtidigt visades bilden på pappan och barnet som drunknat i Rio Grande och därefter tidningsuppslag på en pojke som drunknat i medelhavet år 2015. Därpå intervjuades en person från Institutionen för mediestudier om ifall bilder kan leda till samhällsförändringar.

Det sista inslaget som visade bilden var likalydande med det första inslaget men med tillägget att bilden också diskuterades i Demokraternas politiska debatt som hade ägt rum under natten.

ANMÄLAN

Anmälaren är sammanfattningsvis kritisk till att bilden på två döda personer visades i ett inslag som sändes tidigt på morgonen. Anmälaren anför att hans barnbarn blev både skrämt och ledset över att ha sett den hemska bilden och att publiceringen var ett ställningstagande i fråga om flyktingkrisen i världen.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television (SVT) har getts möjlighet att yttra sig över om inslagen överensstämmer med bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft. SVT anför i huvudsak följande.

SVT har förståelse för att bilden som visades uppfattades som mycket obehaglig och skrämmande, inte minst av en vuxen publik som kunde sätta in den i ett sammanhang där de till fullo förstod vad som hade hänt. Anledningen till att redaktionen ändå valde att visa bilden i inslagen var att den vid sändningstillfället hade blivit en stor nyhet som väckte känslor och debatt i USA och i många andra länder. Bilden hade fått stor uppmärksamhet i såväl traditionella som sociala medier, och den användes i debatten om den amerikanska

migrationspolitiken. För att förbereda publiken varnade *Morgonstudions* programledare mycket tydligt för bilden innan den visades.

Redaktionens beslut att visa bilden baserade sig också på att inga ansikten var synliga och att det bara var pappans bakhuvud och rygg samt dotterns ben och rygg som syntes. Det syntes inte heller några tecken på yttre våld på de två drunknade.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Bestämmelsen innebär bland annat att en programledare eller reporter inte får göra värderande uttalanden eller ta ställning i kontroversiella frågor.

SVT ska ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen (16 § i sändningstillståndet). Bestämmelsen tillämpas bland annat vid bedömningen av program som är skämmande för barn och som sänds på tider då barn kan antas ta del av programmen. Nämnden tillämpar en strängare bedömning för program eller inslag som sänts före kl. 21.00 än för senare sändningar. Nämnden tar även hänsyn till programsammanhanget och om någon varning föregick sändningen.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden anser att bilden på pappan och barnet som drunknat var väldigt gripande och att den kunde verka skrämmande för barn. Nämnden konstaterar dock att syftet med att visa bilden var att belysa att den hade fått stor spridning, skapat starka reaktioner och gett upphov till debatt i USA om landets migrationspolitik. Nämnden konstaterar vidare att det i inslagen diskuterades hur en bild på ett barn kan påverka opinionen och politiska förändringar. Mot bakgrund av inslagens syfte och att de föregicks av en varning anser nämnden att det förhållandet att inslagen sändes på morgonen inte medför att de strider mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Nämnden anser inte att SVT genom att visa bilden tog ställning i flyktingfrågan. Inslagen strider därför inte mot kravet på opartiskhet.

Detta beslut har fattats av Ulrik von Essen, Ulrika Hansson, Clas Barkman, Berivan Yildiz, Bo-Erik Gyberg (skiljaktig), Gunnar Springfeldt och Pia Rehnquist efter föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Ulrik von Essen

Johannes Wik

SKILJAKTIG MENING

Ledamoten Bo-Erik Gyberg är skiljaktig. Han anser att inslagen strider mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft och att bedömningen borde ha följande lydelse.

Granskningsnämnden konstaterar att bilden på pappan och barnet som drunknat var av sådan karaktär att den kunde verka skrämmande för barn. Nämnden konstaterar vidare att bilden beskrevs och visades på ett framträdande sätt upprepande gånger i en morgonsändning då det fanns risk att barn tog del av den. Även med beaktande av att inslagen föregicks av en varning och att syftet var att belysa hur bilden skapat starka reaktioner anser nämnden att inslagen strider mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.